

بارندگی های شدید و مدیریت صحیح دفع آبهای سطحی

یکی از مشکلات عمده در جوامع و مراکز صنعتی و شهری، رواناب ناشی از بارندگی در این مناطق و به تبع آن ایجاد آب گرفتگی این گونه مراکز و وقوع سیلاب می باشد. آب گرفتگی معابر و مراکز مختلف مناطق شهر در فصول پر بارش، از مشکلاتی است که هر سال، سهم عمده ای از هزینه های مادی، اقتصادی و انسانی را به خود اختصاص میدهد. در جریان این آب گرفتگی ها به دلیل بارندگی های شدید، کاهش نفوذپذیری به دلیل توسعه مناطق شهری و همچنین وجود سیستم های جمع آوری رواناب با عمر بالا، سبب می شود کنترل جریان هرزآب ها و اصلاح شبکه های زهکشی جمع کننده با موانع مختلفی روبه رو شود. شهرسازی و توسعه شهرها و تبدیل مناطق بایر به اراضی شهری (احداث ساختمانها، خیابانها و تأسیسات دیگر)، امکان و فرصت نفوذ آب باران به درون زمین را به شدت کاهش میدهد. به بیان بهتر، به دلیل نفوذ ناپذیری بیشتر نواحی درون شهری نسبت به اراضی برون شهری، رواناب در شهرها با حجم و سرعت بیشتر به سوی جویها و آبراهه ها سرازیر شده و این شرایط به نوبه خود احتمال آب گرفتگی معابر و اماکن عمومی و خصوصی را افزایش میدهد. همچنین جاری شدن آب باران در سطح اراضی شهری علاوه بر مشکلات تردد و ترافیک، آلودگی رواناب های سطحی و زیرزمینی پذیرنده رواناب های شهری را تشدید می کند. برای مهار پیامدهای منفی شهرسازی و توسعه شهرها بر محیط زیست می باید اقدامات سازمان یافته ای در جهت احیاء چرخه طبیعی آب شهر صورت پذیرد. با توجه به وظیفه شهرداری در رابطه با دفع این گونه آب ها، شهرداری این وظیفه را در قالب حفر چاه ها و کانال هایی در سطح معابر انجام می دهد. رویکرد نوین یا مدرن به مدیریت آبهای سطحی شهرها اساساً به روشهایی اطلاق می شود که در جهت احیاء مصنوعی چرخه طبیعی آب در شهر عمل می کنند، یعنی می کوشند حجم و اوج آبدهی روانابها و میزان آلودگی در آبهای جاری ناشی از بارندگی در سطح شهر به حد و میزانی تقلیل یابد که قبلاً یعنی پیش از توسعه اراضی شهر در اراضی بایر پیرامون شهر قدیم وجود داشت. مدیریت رواناب در مناطق شهری شامل کنترل جریان هرزآبها و اصلاح شبکه های زه کشی جمع کننده رواناب می باشد. در کشور ما نیز امروزه اغلب شهرها با مسائل و مشکلات مختلفی در حوزه مدیریت روانابهای شهری از جمله مسائل مرتبط با کمیت رواناب، بار رسوبی، کیفیت روانابهای شهری و تأثیر آن بر محیط زیست مواجه می باشند و با توجه به اینکه همه ساله بخش عمده ای از بودجه شهرها صرف اجرای پروژه های عمرانی مربوط به جمع آوری و مدیریت آبهای شهری می گردد، استفاده از رویکردها و تکنیکهای نوین در این زمینه، در صورت استفاده بجا و مناسب از آنها می تواند علاوه بر کاهش هزینه های اجرا، بهره برداری و نگهداری، شهر را در مسیر رسیدن به توسعه پایدار یاری رساند.

سازمان مدیریت پسماند شهرداری قزوین به منظور جلوگیری از آب گرفتگی معابر و جاری شدن آب در مسیرها به هنگام بارندگیهای شدید، اقدامات گسترده ای انجام داده و می دهد. بر این اساس تعداد ۳۱ حلقه چاه جدید در سال ۹۴ و تعداد ۲۲ حلقه نیز در شش ماهه اول سال جاری حفر گردید و تعداد کل چاههای جذبی شهر به ۲۰۷۲ حلقه رسید. تعداد ۳۰ حلقه چاه نیز در سال گذشته و تعداد ۳۳ حلقه در شش ماهه سال جاری لایروبی و تعداد ۱۴ حلقه در سال ۹۴ و تعداد ۱۵۰ حلقه در شش ماهه اول سال جاری نیز مورد بازبینی مجدد قرار گرفت. این چاهها برای جمع آوری آب های سطحی و جلوگیری از هدر رفت روان آب های ناشی از بارش برف و باران حفر شده اند.

علیرضا صفاری- کارشناس برنامه ریزی و توسعه سازمان مدیریت پسماند شهرداری قزوین